

WSTĘP

Miasto jest złożonym, stale zmieniającym się systemem, którego struktura cyklicznie ulega degradacji. Nowoczesne miasta starające się sprostać współczesnym potrzebom i oczekiwaniom swoich mieszkańców podejmują różne kroki w celu rewitalizacji zdegradowanych obszarów. W artykułach prezentowanych w 28. tomie „Studiów Miejskich” chętnie podejmowana tematyka rewitalizacji postrzegana jest bardzo szeroko. Co istotne, badania autorów odnoszą się do miast nie tylko w Polsce, ale i zagranicznych, ponieważ te złożone problemy mogą dotyczyć różnych miast niezależnie od lokalizacji. Problemy opisywane przez autorów poszczególnych artykułów dotyczą zarówno zagadnień społecznych, ograniczeń środowiskowych, kwestii formalnoprawnych czy ekonomicznych. Tradycyjnie rewitalizacja postrzegana jest jako proces stopniowych zmian – długotrwały, zmierzający do przywrócenia życia zaniedbanym obszarom miast przy zaangażowaniu społeczności lokalnej. Zauważono jednak, że skutecznym narzędziem rewitalizacji może być demolowanie. Taka radykalna rewitalizacja dąży do szybkiego i skutecznego usunięcia elementów zarówno materialnych, jak i społecznych, które są przyczyną degradacji, a następnie wprowadza nowe struktury przestrzenne, funkcjonalne oraz społeczne. Jej celem jest zapewnienie odpowiednich warunków życia mieszkańcom. Podatnością na tego typu rewitalizację charakteryzują się m.in. tereny komunikacyjne. Wprowadzenie w ich miejsce zieleni miejskiej do centralnych obszarów miast jest nie tylko odpowiedzią na współczesne potrzeby użytkowników miast, ale świadczy jednocześnie o dojrzałości planistycznej i odpowiedzialnej polityce zarządców przestrzeni miejskiej. Poprawa warunków życia poprzez działania prośrodowiskowe staje się coraz częściej celem polityki przestrzennej miast. Człowiek naturalnie dąży do zaspokojenia podstawowych potrzeb, m.in. bezpieczeństwa, unikając takich zagrożeń jak: powódź, hałas, zanieczyszczenia. Celem nadrzędnym jest zapewnienie ładu przestrzennego i wiadomo, że wzrost gospodarczy nie może się odbywać kosztem środowiska naturalnego. Warunki do prowadzenia polityki przestrzennej, zarządzania miastem są zatem trudne, ponieważ nawet uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego może zbyt mocno obciążać budżety gmin. W tej złożonej problematyce nie można zapomnieć także o wielu innych aspektach, choćby takich jak ochrona dziedzictwa kulturowego, partycypacja społeczna, a w tym wszelkie inicjatywy grup lokalnych. Tematyka podjęta przez autorów artykułów 28. tomu jest więc naprawdę

szeroka, ale tylko kompleksowe spojrzenie na miasto może przyczynić się do wprowadzania takich przekształceń, które odpowiadają na rzeczywiste potrzeby mieszkańców oraz możliwości miast.

Mamy nadzieję, że prezentowane w tomie 28. wyniki badań dotyczące omówionej problematyki spotkają się z dużym zainteresowaniem czytelników.

Janusz Słodczyk, Magdalena Śliwa